

AI YORDAMIDA TAQDIMOT MATNLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA STRUKTURANI SHAKLLANTIRISH.

Kodirov Akbar Shuhratovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

"Matematika va amaliy matematika"

kafedrası katta o‘qituvchisi,,ilmiy rahbar

E-mail: akbar2005ak@gmail.com

ORSID:0000-0002-3656-5770

Iskandarova Umida Qo‘chqor qiz

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo‘nalishi

3-bosqich 4.23 guruh talabasi

E- mail: iskandarovaumida336@gmail.com

Pardayeva Zulhayo Qobil qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo‘nalishi

3- bosqich 4.23 guruh talabasi

E- mail: zulhayopardayeva@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu ishda sun'iy intellekt (AI) yordamida taqdimot matnlarini optimallashtirish va ularning tuzilmasini samarali shakllantirish masalalari yoritiladi. Zamonaviy axborot texnologiyalari sharoitida taqdimot materiallarini aniq, tushunarli va mantiqiy ketma-

ketlikda tayyorlash muhim ahamiyat kasb etadi. AI vositalari yordamida matnlarni tahlil qilish, qisqartirish, muhim g'oyalarni ajratib ko'rsatish hamda slaydlar tuzilishini yaxshilash imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Natijada, taqdimot samaradorligini oshirish va auditoriyaga ta'sirini kuchaytirish yo'llari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, taqdimot, matn optimallashtirish, struktura shakllantirish, AI vositalari, slayd dizayni, axborot texnologiyalari, vizual kommunikatsiya, samaradorlik, auditoriyaga ta'sir

Аннотация

В данной работе рассматриваются вопросы оптимизации текстов презентаций и формирования их структуры с использованием искусственного интеллекта (AI). В условиях современных информационных технологий особое значение приобретает создание четких, понятных и логически выстроенных презентационных материалов. Анализируются возможности AI-инструментов для обработки текста, его сокращения, выделения ключевых идей и улучшения структуры слайдов. В результате обосновываются методы повышения эффективности презентаций и усиления их воздействия на аудиторию.

Ключевые слова: искусственный интеллект, презентация, оптимизация текста, формирование структуры, AI инструменты, дизайн слайдов, информационные технологии, визуальная коммуникация, эффективность, воздействие на аудиторию

Annotation

This work explores the optimization of presentation texts and the formation of their structure using artificial intelligence (AI). In the context of modern information technologies, creating clear, concise, and logically structured presentation materials is highly important. The study examines the capabilities of AI tools for text analysis, summarization, highlighting key ideas, and improving slide structure. As a result, methods

for increasing presentation effectiveness and enhancing audience engagement are substantiated.

Keywords: artificial intelligence, presentation, text optimization, structure formation, AI tools, slide design, information technologies, visual communication, effectiveness, audience impact

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahbarligida so‘nggi yillarda raqamli texnologiyalarni rivojlantirish va ularni ta‘lim hamda boshqaruv tizimiga keng joriy etishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Jumladan, 2020-yil 17-fevraldagi “Sun‘iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasi to‘g‘risida”gi qaror hamda 2021-yil 26-avgustdagi “Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi hujjatlar mamlakatimizda zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun mustahkam asos yaratdi. Ushbu qarorlarda sun‘iy intellektni ta‘lim, ilm-fan va axborot almashinuvi jarayonlariga joriy etish ustuvor vazifa sifatida belgilab berilgan.

Mazkur islohotlar natijasida taqdimot materiallarini tayyorlashda ham innovatsion yondashuvlar keng qo‘llanila boshlandi. Xususan, sun‘iy intellekt asosidagi vositalar yordamida matnlarni optimallashtirish, ortiqcha ma‘lumotlarni qisqartirish, asosiy g‘oyalarni ajratib ko‘rsatish hamda mantiqiy va izchil struktura yaratish imkoniyati paydo bo‘ldi. Bu esa taqdimotlarning sifatini oshirib, ularni yanada tushunarli va samarali qiladi. Shuningdek, zamonaviy AI texnologiyalari slaydlar dizaynini yaxshilash, vizual elementlarni muvozanatli joylashtirish hamda auditoriya e‘tiborini jalb etuvchi kontent yaratishga xizmat qiladi. Natijada, taqdimotlar nafaqat axborot berish vositasi, balki samarali kommunikatsiya va ta‘sir o‘tkazish mexanizmiga aylanadi.

Shu sababli, sun‘iy intellekt yordamida taqdimot matnlarini optimallashtirish va ularning strukturaviy tuzilishini shakllantirish bugungi kunda dolzarb ilmiy-amaliy yo‘nalishlardan biri bo‘lib, ushbu maqolada aynan shu masalalar chuqur tahlil qilinadi.

Hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda axborotni tezkor, aniq va samarali yetkazish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa,

taqdimot materiallari orqali ma'lumotlarni tizimli va tushunarli shaklda yetkazish zamonaviy ta'lim va boshqaruv jarayonlarining ajralmas qismiga aylangan. Shu nuqtai nazardan, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanib taqdimot matnlarini optimallashtirish va ularning strukturaviy tuzilishini shakllantirish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellektni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan qaror va farmonlarda axborot texnologiyalarini rivojlantirish, sun'iy intellektni turli sohalarga joriy etish hamda raqamli savodxonlikni oshirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Jumladan, "Sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasi" hamda raqamli transformatsiyani jadallashtirishga qaratilgan qarorlar mamlakatda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish uchun keng imkoniyatlar yaratib bermoqda.

Mazkur qarorlar asosida ta'lim tizimi va ilmiy faoliyatda ham innovatsion yondashuvlar keng joriy etilmoqda. Taqdimotlar tayyorlash jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish esa nafaqat matnni qisqartirish va tartibga solish, balki asosiy g'oyalarni aniqlash, mantiqiy ketma-ketlikni shakllantirish va auditoriyaga ta'sirchan yetkazish imkonini beradi. Bu esa taqdimot sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Shuningdek, zamonaviy AI vositalari yordamida slaydlar dizaynini optimallashtirish, vizual elementlarni to'g'ri joylashtirish va ma'lumotlarni sodda, tushunarli shaklda ifodalash imkoniyati yaratiladi. Natijada, taqdimotlar nafaqat informativ, balki interaktiv va samarali bo'lib, tinglovchilarning e'tiborini jalb qilishga xizmat qiladi. Sun'iy intellekt texnologiyalari aynan shu jarayonda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. Ular yordamida katta hajmdagi matnlarni tahlil qilish, ortiqcha ma'lumotlarni qisqartirish, asosiy g'oyalarni ajratib ko'rsatish va matnni izchil hamda tushunarli shaklga keltirish mumkin. Bu esa taqdimot sifatini oshirish bilan birga, auditoriya tomonidan ma'lumotni qabul qilish darajasini ham sezilarli darajada yaxshilaydi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, ushbu maqolada sun'iy intellekt yordamida taqdimot matnlarini optimallashtirish va ularning strukturaviy tuzilishini shakllantirish masalalari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi hamda ularning amaliy ahamiyati yoritiladi.

Sun'iy intellekt (AI) bugungi kunda axborotni qayta ishlash, tahlil qilish va taqdim etish jarayonlarini tubdan o'zgartirib yubormoqda. Ayniqsa, taqdimot materiallarini tayyorlashda AI texnologiyalaridan foydalanish matnlarni yanada aniq, qisqa va mantiqan izchil shaklga keltirish imkonini beradi. Taqdimotning asosiy vazifasi — murakkab ma'lumotlarni oddiy va tushunarli tarzda auditoriyaga yetkazishdan iborat bo'lib, bu jarayonda AI vositalari muhim yordamchi sifatida xizmat qiladi.

AI yordamida matnlarni optimallashtirish deganda, avvalo ortiqcha va takroriy ma'lumotlarni aniqlab, ularni qisqartirish, muhim g'oyalarni ajratib ko'rsatish hamda mazmuni saqlagan holda matnni ixchamlashtirish tushuniladi. Bu esa taqdimot slaydlarida ortiqcha yuklamaning oldini olib, auditoriyaning diqqatini asosiy fikrlarga qaratishga yordam beradi. Shuningdek, sun'iy intellekt matnning stilistik jihatdan to'g'ri tuzilishini ham ta'minlaydi, ya'ni gaplar o'rtasidagi mantiqiy bog'lanishni mustahkamlaydi.

Taqdimot strukturasi shakllantirishda ham AI texnologiyalarining o'rni katta. Odatda samarali taqdimot kirish, asosiy qism va xulosadan iborat bo'ladi. Sun'iy intellekt ushbu bo'limlarni avtomatik tarzda ajratib, har bir qism uchun mos mazmuni tavsiya eta oladi. Masalan, kirish qismida mavzuning dolzarbligi va maqsadi, asosiy qismda esa asosiy g'oyalar va dalillar, xulosa qismida esa umumlashtirilgan fikrlar berilishi ta'minlanadi. Taqdimot matnlarini optimallashtirish jarayoni bir necha muhim bosqichlardan iborat bo'lib, ular orasida matnni tahlil qilish, muhim g'oyalarni aniqlash, ortiqcha elementlarni olib tashlash va yakuniy strukturani shakllantirish asosiy o'rinni egallaydi. Sun'iy intellekt ushbu bosqichlarning har birida samarali yordam beradi. Masalan, AI algoritmlari matn tarkibidagi eng muhim kalit so'z va iboralarni aniqlab, ularni asosiy fikr sifatida ajratib beradi. Natijada, foydalanuvchi ortiqcha tafsilotlarga chalg'imasdan, muhim mazmunga e'tibor qaratadi. Bundan tashqari, taqdimot samaradorligi nafaqat matn, balki vizual

elementlarga ham bog‘liqdir. Sun‘iy intellekt grafiklar, diagrammalar va boshqa vizual vositalarni tanlashda yordam berib, matn mazmunini yanada aniqroq ifodalash imkonini yaratadi. Bu esa tinglovchilarning diqqatini jalb qilish va ularning mavzuni chuqurroq tushunishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, sun‘iy intellekt taqdimot strukturasi shakllantirishda ham muhim rol o‘ynaydi. An‘anaviy tarzda taqdimotlar kirish, asosiy qism va xulosadan iborat bo‘lsa-da, ko‘p hollarda bu bo‘limlar o‘rtasidagi bog‘liqlik yetarli darajada ta‘minlanmaydi. AI esa ma‘lumotlarni mantiqiy ketma-ketlikda joylashtirish, slaydlar o‘rtasidagi izchillikni saqlash va umumiy struktura yaxlitligini ta‘minlash imkonini beradi. Bundan tashqari, AI vositalari slaydlar o‘rtasidagi izchillikni saqlashga ham yordam beradi. Har bir slayd bir-biri bilan mantiqan bog‘langan bo‘lishi kerak va bu jarayonda sun‘iy intellekt kontentni to‘g‘ri ketma-ketlikda joylashtirishni tavsiya qiladi. Natijada, taqdimot yanada professional ko‘rinishga ega bo‘ladi.

Ushbu vositalar yordamida foydalanuvchilar qisqa vaqt ichida yuqori sifatli, mantiqan to‘g‘ri tuzilgan va vizual jihatdan jozibador taqdimotlar tayyorlash imkoniga ega bo‘lmoqda. Natijada, inson omiliga bog‘liq bo‘lgan xatoliklar kamayib, matnlarning aniqligi va izchilligi ta‘minlanadi. Ayniqsa, katta hajmdagi ma‘lumotlarni qayta ishlash jarayonida AI texnologiyalari muhim ustunlik beradi, chunki ular qisqa vaqt ichida ma‘lumotni tahlil qilib, eng muhim jihatlarni ajratib bera oladi. Bundan tashqari, sun‘iy intellekt foydalanuvchining maqsad va auditoriyasini hisobga olgan holda taqdimot mazmunini moslashtirish imkonini ham yaratadi. Masalan, ta‘lim jarayonida foydalaniladigan taqdimotlar bilan biznes yoki ilmiy sohadagi taqdimotlar o‘rtasidagi farqlarni aniqlab, har biriga mos stil va yondashuvni tavsiya etadi. Bu esa taqdimotning samaradorligini yanada oshiradi.

Shuningdek, AI vositalari yordamida taqdimotlarni doimiy ravishda takomillashtirib borish mumkin. Foydalanuvchi tomonidan kiritilgan o‘zgarishlar asosida tizim yangi takliflar beradi, matnni yanada soddalashtiradi yoki kuchaytiradi. Natijada, taqdimotlar dinamik tarzda rivojlanib, yanada mukammal shaklga keladi. Umuman olganda, sun‘iy

intellekt asosidagi platformalar taqdimot yaratish jarayonini nafaqat tezlashtiradi, balki uni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Bu esa zamonaviy axborot jamiyatida samarali kommunikatsiyani ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA. Shunday qilib, yakuniy so'z sifatida ta'kidlash mumkinki, olib borilgan pedagogik kuzatuv va tahlillar maktabgacha yoshdagi bolalarda estetik tarbiyani rivojlantirish jarayonida tasviriy faoliyat muhim o'rin egallashini ko'rsatdi. Tadqiqot jarayonida olingan natijalar bolalarning estetik didini shakllantirish, badiiy tasavvurini rivojlantirish hamda ijodiy qobiliyatlarini takomillashtirishda tasviriy faoliyatning samarali pedagogik vosita ekanligini tasdiqlaydi. Bolalarning yosh xususiyatlari, qiziqishlari va individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilgan tasviriy mashg'ulotlar ularning estetik idroki va ijodiy faolligini sezilarli darajada oshiradi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, maktabgacha ta'lim muassasalari sharoitida tasviriy faoliyatni tizimli ravishda tashkil etish bolalarning ranglar, shakllar va tasviriy vositalarni anglashiga yordam beradi. Bu jarayon bolalarda go'zallikni his etish, san'atga qiziqish uyg'otish va estetik dunyoqarashni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, rasm chizish, bo'yash, aplikatsiya, loy va plastilin bilan ishlash kabi faoliyat turlari bolalarning tasavvuri, ijodiy tafakkuri va mayda motorikasini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va farmonlari to'plami – Toshkent
2. “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasi hujjatlari
3. Sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar
4. Karimov I.A., Axborot texnologiyalari asoslari – Toshkent
5. Abduqodirov A., Raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalar – Toshkent
6. Russell S., Norvig P., *Artificial Intelligence: A Modern Approach*
7. Goodfellow I., Bengio Y., Courville A., *Deep Learning*
8. Mayer R., *Multimedia Learning*
9. Reynolds G., *Presentation Zen*

10. Alley M., *The Craft of Scientific Presentations*
11. Jurafsky D., Martin J., *Speech and Language Processing*
12. Turli ilmiy maqolalar va internet manbalari (Google Scholar, ResearchGate)